Nr. 6. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 3 Februariu 22 Ian. 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Fanatismulu moldavo-romaniloru in contra strainiloru in paralela cu liberalismulu ungurénu.

I. Fói'a partitei boieresci din Transilvani'a, adica „Kolozsvári Közlöny“ publica in Nr. 11 din 24 Ian. o. c. unu articolu de fondu esitu din condeiulu redactorului seu Dan. Dózsa, carele luandu ocasiune dela desbaterile decurse in 2 Ian. in camer'a legislativa din Bucuresci asupra verificarii deputatiloru alla, cumca ur'a si fanatismulu romanescu date pe facia cu acea ocasiune asupra nationalitatiloru neromane se póte asemena cu ur'a rusiloru in contra polonilor si cu fanatismulu turciloru in contra crestiniloru, adauge totuodata, ca Romani'a este locuita si de un'a suta mii maghiari, caroru inca li se cuvinu dreptori nationale, precum se cuvinu si bulgariloru locuitori in Romani'a, pentruca aceia facu a patr'a parte din locuitori, ba se cuvinu si tieganiloru, pentruca aceia facu 1/20 a locuitoriloru. Acelasi publicistu alla, ca chiaru si legile mai vechi ungaresci sunt multu mai liberale decatu regulamentele si legile celea primitive adica barbare romanesci, pline de creditiatia deserta, carea pe romani ii desparte cu mori chinezesci de catra Europ'a. Se'o scia insu moldavo-romanii, ca ei cu asemenea legi totu nu voru omori nationalitatea maghiara din principatele romanesci; din contra dn. Dózsa crede asié, ca progresulu maghiariloru va trage si pe moldavo-romanii in calea adeveratului progresu etc. etc.

Ce voru dice óre „Monitorulu oficialu“, „Romanulu“, „Trompet'a“, „Reforma“, Legalitatea“, „Ordinea“, „Constitutiunea“, „Independenti'a“ si tóte celelalte foi publice romanesci la compimentele facute nationii, regimului si cameréi din Bucuresci in Cluziu si in Pest'a*)? Ele voru desprelui asemenea manjituri de charthia, imi va dice cineva, si isi voru cauta de trébа. Déca insa ara alla foile romanesci macar numai că prin visu, catu au se sufere romanii de causa'a denunciantiloru de felulu acesta; déca ara vedé redactorii loru cu ce sete si bucuria se citescu la noi tóte scrierile cate suna reu despre romani si ce urmari au, — atunci credemu ca s'ara ocupa si ele mai desprópe cu distribelele presei feudalistice ungaro-transilvane. Óre prin sau de vreste redactiunile romanesci unde tienescu asemenea scrieri? „Poporulu romanescu, prostu si neciopliitu nu merita nicairi in Europ'a ecclesiastia nationala, nici vietia politica.“ Acestea cuvinte nu stau in „K. Közl.“, ele inse stau airea, acolo, de unde elu isi are poterea de vietia.

Precum in Nr. tr. amu lasatu in grij'a ministriloru romanesci a respunde la invinuirea ce aru aduce popi italienesci pe cerbicea ciangailoru din Moldavi'a si ca aru suferi in tier'a loru comitete revolutionarie, asié astadata noi numai semnalamu invinuirea de fanatismu nationalu, éra mai departe respingerea si inferarea ei de calumnia cade nemidilocitu pe umerii publicistiloru moldavo-romanesci, carii au se o infrunte nu numai in foile nationale, ci si in cele din afara si mai de aprópe in cele francesci. Inse fiindca articolulu dlui Dózsa este totuodata o lovitura pieziza indireptata asupra unei parti a petitionii celoru 1493 romani transilvani de ambele confesiuni, ne simtimu si noi indatorati a'i respunde totu indirectu cu cateva date autentice despre Indigenatu, adica de cea ce se dice in Romani'a „naturalisatiune séu inpamentenire.

*) Vedi adica si artic. din Nr. tr.

Ospitalitatea este invecsita in natur'a si in caracterulu totororu romaniloru nemestecati cu alte soiuri de ómeni. Acésta ospitalitate a loru li aduse de cateva ori pe margines unui mormentu nationalu. Noroculu loru, ca in an. 1820 s'au redesteptatu si su prinsu armele in contra celei mai nerusinate invasiuni, carea tientá că se'i faca greci. Cu tóte acestea natur'a loru de ómeni ospitali nu'i duse mai departe, decatu ca in Regulamentulu organicu sanctionatu in 1830 la capu VIII sectiunea V titulata „Incepeturi de o unire mai desprópe intre amendóua principatele, regulara din nou indigenatulu, inse asié, ca lasara totusi strainiloru cateva cali deschise, pe care se póta ajunge pana la cele mai inalte ranguri si deregatorii in statulu romanescu. Éca ce tiene artic. 379 din Regulamentulu romanescu la suso citatulu capu si sectiune:

„Orice straicu de orice rangu crestinescu va veni aici in tiéra si va voi se dobendésca dreptori politicesci de pamentéuu, se nu le póta dobendi fara unu documentu la mana, care i se va da de catra Domnu, dupa o mai anteiu chipzuire a obisnuitei obstesceei adunari, éra chipzuirile acestei adunari si intarirea Domnului se vorn face pe temeiurile urmatóre:

„1-u Straindu din noo venitu dorindu a se naturaliza in tiéra, va fi datoru se se arate catra stapanire cu jalba, dovedindu alo seu capitalo si alte avutori ce va mai avé prin alte locuri, séu meseri'a (profesiunea, maiestri'a) ce va cunósce si prin care s'ar fagadui a se face folositoru statului.

2-lea. Obisnuit'a obstésca adunare din porunc'a Domnului va cercetá ale sale dovedi si va raporta Domnului.

3-lea. Déca dupa acésta cercetare se voru face cunoscute de adeverate dovedite strainului atunci . . . petrecendu asié diece ani socotiti din diu'a aratarii sale catra stapanire si aratandose totudeauna prin purtari cinstite, i se va da documentu de naturalisatie dupa tóte formele cerute, si atunci se va inscrie intre pamentenii statului si va dobendi tóte acelea drepturi politicesci cate au si cei adeverati pamenteni, intrebuintiandose de Domnu si in slusbe de ale tierii, pentru care va fi destoinicu.

4-lea. Déca vreunu straninu se va insura cu pamenténa nobila si va da dovedile mai susu aratate, atunci sorocirea anilor de naturalisatie se va socoti pe unu numeru de siepte ani numai, éra neavendu acestu felu de dovedi, insurarea cu pamenténa nu póte de acum insinte se'i dea dreptu de naturalisatie.

5-lea. Éra straini uneltindu numai negutatorii si industrii si dorindu a dobendi numai drepturi obisnuite de pamentenu, éra nu si politicesci, in ceasulu ce se voru inscrie intre corporatiile locului si se voru supune la cele de preste anu dari pentru dreptulu de patenta si pentru cheltuelile orasienesci, numai decatu se voru nummera intre pamentenii statului si voru avea acelesi drepturi ce au si pamentenii negutatori si industrissi.“

Éca legea despre Indigenatulu romanescu reformata la an. 1830 intru atata, ca pana atunci ori ce straninu se insura in tierile romanesci hoc ipso éra si pamenténu si ca de atunci incóce se distinge intre indigenatulu séu naturalisatiunea mare, ce da statu tóte drepturile civile, catu si pe tóte cele politice, si intre cea mica, prin care indata dela intrarea in tiéra si inscrierea intre contribuentii statului intri in tóte drepturile civile, poti porta ori ce negutiatoria si profesiune, pentruca nu'ti sta in cale nici unu privilegiu séu tiechiu si gremiu sasescu ori ungurescu, că pe aiea.

Aratati'mi in tóta Europ'a o lege mai umana decatu acésta. Umanitatea ei inse s'a probatu in viéti'a practica in modulu celu mai straiucitu. O multime nenumerata de ardeleni au trecutu si s'au asiediatu in Principate, Ploiescii de ecs. din 8 mii au ajunsu la 26 mii suflete. Galati, Brail'a, Calarasi, Giurgiu, Alecsandri'a etc, rase si stinse in resboiulu din 1828—9 astadi au poporime intreita din cata avea pana la 1830. Poporimea capitalei Bucuresci din 90 mii s'a multitu la 140 mii (vedi statistic'a tierii). In accesii capitala se facù si o colonia sasésca si un'a ungurésca. Pe sub munti se formara sate intregi din romanii ardeleni fugiti de tirani'a celoru 104 si 208 dile si de diecidla, pentru care luara asupr'si numai cate 22 dile pe anu si contribuiunea statului cate 15 dóuadieceri. La naturalisatiunea mare ce da si drepturi politice se imbuldia mai multe familii straine frantasie si o suma de individi cu calitati eminente, franci, austriaci, prusiani, rusi, greci etc. Indata intre anii 1830 si 42 s'au impamenteitu intre alti generalii Laptoff si Mavro, colonelii Engel, Blaremberg Banoff, drii Czihak, Meyer, etc. mai multi apotecari sasi si germani; éra in dilele mai dinocce sasulu ardelénu Steege ajunse de cateva ori ministru, vienesulu Winterhalder directoru la departamentulu finantiloru, Dr. Davila francelu inspectoru generalu preste departamentulu sanitariu si catva timpu protomedicu, grecula Cariagdi ministru, montanistulu ardelénu ungurn Karácsonyi mai mare preste saline, mai multi advocati si profesori publici franci si germani, inca si evrei, scurtu, amu potea cumpani unu schematismu intregu din numerulu celoru indigenati in tierile romanesci si insinitati la ranguri si posturi; candu din contra in totu timpulu de sai 37 afara de 10—20 negutiatori mmeni altulu n'a emigratu din Principate incóce si nu s'a indigenatu in Transilvani'a. Óre pentruce nu? Si óre cum se póte explica impregiurarea, ca pre candu tieranii (astenii) ardeleni trecu cu mile in Principatele romanesci, de acolo nici unulu nu trece incóce nicidata. Binevoiti a intreba pe tieranii de acolo si ve voru respunde: „Nu mergemu in tiér'a hrénului, ca ungurii nu'ti lasa nici macar legea (credinti'a relegiósa)“. Acésta opiniune a remasu la poporulu de acolo din mosi de stramosi, de candu in Transilvani'a si anume in districtulu Fagarasiului si in comitatulu Unedórei facea pe romani de frica că se trécа la calvinia si decandu mai tardiu prosselitismulu iesuitiloru de sub Carolu VI si Maria Teresia au causatu in legamente cu infiintiarea granitiei militare fugirea mai multoru mii de familii, ceea ce apoi intre anii 1815 si 1816 s'a intemplatu si din caus'a fómetei.

II. Se vedemu cum sta cu indigenatulu romanescu dela 1859 incóce.

In an. 1853 moldavo-romanii apucandu la mana nóuale probe apodictice despre voinți'a prea determinata a Rusiei de a subjuga si Principatele romanesci pentru toti vecii;

In an. 1854/5 castigandu totu asemenea probe despre determinat'a vointia a regimului austriacu de a nu'si mai scóte de acolo trupele sale nici odiniora;

Dela 1860 inainte convinsi pe deplinu, ca natiunea maghiara este érasi prea determinata a curati elementulu romanescu din Transilvani'a si Ungari'a cu ajutoriulu legislatiunii;

Acelasi moldavo-romani s'au recunoscu si decisu, că se apuce si ei mai multe midilóce practice pentru conservarea si apararea elementului romanescu cu atatu mai virtosu, ca pe atunci in Vien'a si Pest'a se vorbia fórte seriosu despre colonisarea Principateloru romanesci. Intre acelea midilóce a fostu si regularea din nou a indigenatului.

In acésta privintia in dilele lui Cusa se luara mai alesu dóua mesuri esentiale si anume: Oricine va comproba cu carte de botezu etc.,

ca este romanu nescutu ori si unde, castiga indigenatulu indata ce'lu va cere in scrisu. Si éra: Oricare strainu va dechiara in scrisu la respectivulu guberno — consulatu — ca voiesce a esi de sub protectiunea de mai nainte, de nu va castiga resolutiune in terminu de trei luni, cerendu indigenatulu romanu pe langa implinirea conditiuniloru legale i se va si acorda.

In constitutiunea nóua adusu urmatórele determinatiuni:

Artic. 3. Teritoriulu Romaniei nu se póte colonisa cu populatiuni de ginta straina.

Art. 7. Limbasirea de romanu se dobendesce, se conserva si se perde amesuratu regulelorn statorite prin legile civile.

Numai strainii de rituri crestine potu dobendi impamentenirea (indigenatulu, naturalisatiunea).

Artic. 8 Impamentenirea se da de putere legislativa.

Numai impamentenirea asémana pe strainu cu romanulu pentru esercitarea drepturiloru politice.

Artic. 9. Romanulu din orice statu fara privire catra locuiu nascerii sale, dovedindu-lapedarea sa de protectiunea straina, póte dobendi de indata esercitarea drepturiloru politice prin unu votu alu corpuriloru legiuitóre.

Artic. 11 Toti-strainii aflatori pe pamentulu Romaniei se bucura de protectiunea data de legi persónelorn si averiloru in genere.

Artic. 13 Libertatea individuala este garantata.

Artic. 15. Domiciliulu este neviolabilu. —

— In faci'a acestoru legi apoi sciti ce s'a intemplatu totosi cu ocasiunea slegeriloru din urma? Cativa sudditi rusi, greci, austriaci, séu de si portii otomane ascundiendu-si protectiunea si voindu a insiela tiér'a, prevaricara dreptulu politicu de alegatori si de candidati. Éta deci asupra acestei clase de ómeni s'a vorbitu in camer'a romanéasca. Intrebamu cu totu dreptulu: Ce ar fi facutu diet'a Ungariei si oricare alt'a in asemenea casu. Credemu ca candidati si alegatorii cá cei caracterisati aici n'aru fi aflatu usi'a pe care se ésa mai in fug'a mare

(Va urmá)

Noi nu suntemu in stare de a mai parcede urmarindu toti articulii si tóte corespundintiele feloru neromanesci, éra mai anume ale catorva din capital'a imperiului, care se ocupa cu petitiunea celoru 1493 romani transilvani. „Presse" cea vechia dupace o publicase cu comentariu, apoi in Nr. 23 din 23 Ian. aduce o corespundintia de dato Turd'a 18 Ian., in care se vorbesce intre altele si despre inceputulu unei resbunari ce s'ar fi pornitu din partea regimului in contra episcopului Dr. Ioanu Vancea pentruca a subscrisu petitiunea. Lasamu ca acea corespundintia nicidecum nu este din Turd'a si judecandu bine dupa limba si stilu, nici ca este esita din condeiu romanescu, ci nemtiescu séu din sasescu, dar' apoi pana acum cu scirea nóstra nici ca este vorba de cea mai mica resbunare a gubernului in contra celoru carii au subscrisu petitiunea, cá se tacemu, ca dieu la cei mai pucini dintru acela le ar pasa de vreo resbunare, dar' apoi indata in „Presse" Nr. 25 a dechiarato insasi inalt'a cancelaria reg. transilvana de curte, ca de vreo resbunare nu póte fi nici vorba, si ca anume cu privire la faim'a despre cele 200 mii fiorini trebue se se scie, ca in privinti'a residentiei episcopesci, a bisericei si a seminariului din Armenopole numai catu s'au facutu óresicare cercetari pregatitóre, pentruca nici macar atata nu este hotaritu bine, déca residentia episcopésca va remanea totu in Armenopole, séu ca ea se va stramuta sirea. Drepto ca chiaru acelea cercetari preliminarie s'au oprita prin telegramu din lipsa banilorn; inse acelu telegramu alu m. cancelariu a venitu la guberniulu transilvanu in 27 Dec., candu Dr. Ratiu s'a infaciosiatu la imperatolu nomai in 31 Dec., prin urmare in 27 Dec. nu s'a potutu asi, ca cine aru fi subscriitorii plenipotenteloru.

Totu in „Presse" din 26 Ian este unu altu articulu de dato Sibiiu scrisu nemtiesce fórte bine (se vede ca de nemtiu nascutu). Acelasi spune regimului cá nu cumva se se insiele, ci se'si deschida ochii si se védia, ca in Transilvani'a domnesce astadi tocma acea urgia in contra unionii si a legiloru ungurene, care a domnitu si in 1848 si din causa carora s'au sacrificatu atati ómeni, nici se ia de pretestu a respinge petitiunea romaniloru numai din causa ca unulu dintre archiereii loru nu o a subscrisu, ci se caute ca legile ungurene in tiranii'a loru ci se potu alatura prea bine langa porunciile cele sa potu alatura prea bine langa porunciile cele se potu alatura prea bine langa porunciile cele se potu alatura prea bine langa porunciile cele se

in contra periculului desnationalisarii; pentrucă dualismulu altufelu nu si-ar ajunge scopulu principalu, care e, că intregitatea teritoriale a Ungariei si posetiunea diplomatica a limbei maghiare se se sustiena din tóte respoterile, si in contra acestei devise resolute numai limb'a nóstra are prospectu de a tiené lupt'a pe basea dreptului istoricu.

Maghiarii speréza, dupa cele ce publica „Hon", cumca re-stitutiunea in intregu se póte considera că fapta complinita deducundu acest'a din pertractarile, ce avù min. Beust cu unii membrii si dieteimaghiare, ér' denunirea ministeriului se astépta numai dupa finirea desbateriloru operatului comisiunii pentru invoire. Déca acest'a va reesi cu prospectu de a fi primitu in dieta de catra maioritatea Deákistiloru: atunci se spera denumirea unoru ministri, cari se propuna acestu operatu dietei, ér' primindu si diet'a, se va tramite de catra regime la senatulu straordinariu din Viéna spre consultare; acest'a apoi pentru punctele de diferintia va alege unu feliu de delegatiune, core va intrá in pertractare cu delegatiunea ce se va esmite din diet'a Ungariei, si ambele delegatiuni voru pertractá impreuna tramitendu resultatulu fiécare delegatiune la senatele sale spre a primi séu refiepta cele invoite intre delegatiuni. Din tóte cate cetiramu in obitecului acest'a cam acest'a va fi decursulu invoielei, déca e si e se recasa dualismulu celu fatalu, care ascunde in renichii sei suprematisarea si minoreniisarea celorulalte natiuni conlocuitórie si inca cu prospectu de a cuceri nationalitatile pana la pontulu eucsinu séu marea négra, séu déca s'ar poté si pana la Bizantiu in aliare cu nemtii, cari pentru gurile Dunarii voru procede insimte, dar' acésa inca se póte ca preste momentele maghiariloru. —

Pest'a 30 Ian. In siedinti'a de astadi a comisiunei de 67 s'au desbatutu alineele operatului pana la a 24 pre lunga emendamentulu deputatiloru Górove, Hollan, Bonis, Lonyai, care fù spriginitu si de Deák si care suna: Totu ce privesce la unitati'a conducere si organisare a intregei armate se recunósce ca unu ce, care se tiene numai de dispusetiunea imperatului. Ce privesce la stenga, apoi ca s'a decisu in conferintia privata, a-si retrage votulu minoritatii; cu tóte aceste cu introducerea delegatiuniloru nu se impasca, si tigrii voru face opusetiune.

„Wanderer" scrie, ca de principe primate alu Ungariei in locului reposatului Scytofsky ar fi denumitu episc. Simor dela Iaurinu (Raab). Iaurinulu e unu orasiu in Ungari'a superiore, cu totulu germanisatu, ér' episcopulu Simor, nascutu in Alb'a regala in 1813, a fostu aici unulu dintre cei mai activi fundatori de institute atatu filantropice, catu si pentru crescere de ambe secse — e amicu patriei, libertatii si binelui intregei monarchii. —

AUSTRI'A INFER. Viéna. Alegerile la senatulu estraordinariu decurgu si intre nemti cu inversiunare; anumitu in suburbiulu Wieden se dovedi in actulu alegerei colegialitatea dualistica cu maghiarii. In Boemi'a si Moravi'a alegerile s'au mai finitu si slavii au reesitu cu o maioritate impunatória, pre candu nemtii abia capatara pana acuma vreo 29 deputati.

Diurnalele vienese anumitu „Morgenpost" pe descopere, ca in cercurile regimelui se clatina ómenii in privinti'a senatului estraordinariu. Ocasiune la acést'a dete c. Andrássy, care'si descoperi parerea, ca ar fi mai cu scopu unu senatu imperialu ordinariu, finduca la acela ar luá parte germanii, boemii póte ca aru remané ér' ala a, ér' in senatulu estraordinariu germanii nu voru intrá si atunci cointielegerea intre maghiari si germani se face imposibila, asia ar fi mai cu scopu a avé unu senatu de nemti, decatu unulu le cechi. — Acum se crede, ca e probabilu ca la deschiderea dieteloru voru primi deputatii informare despre stramutarea acést'a.

— Cu resolutiune prémalta din 14 Ian. s'a determinatu, ca ostasii dela corporali in diosu si toti aceia, cari dupa regulamentulu de servitiu si dupa § 30 alu legei penale militare, erau supusi la pedépsa trupésca, numai atuncia se se pedepsésca pre calea disciplinaria prin o astufpliu de pedépsa, candu s'au pedepsitu mai nainte cu o pedépsa disciplinaria séu judecatoréasca pentru o fapta disonoratória si s'au facutu de nou vinovati cu asemenea calcare de lege.

Intre calcarile de lege se numera: bataile, crimele si delictele pentru pofta de castigu, desertarea si complotarea la desertiune, precum si lasitatea, betlea necorigibila constatata dupa depesiri mai multe dintr'unu anu. Déca fuse pentru abaterile insemnate in § 3, celu pedepsitu trupesce intr'unu anu de dile s'au coresp, atuncia érasi póte deveni la pretensiune de a fi eliberatu de pedepsa trupésca, sat'a fuse numai in timpu de pace. —

„Gazet'a de Colonia" scrie, ca Austri'a se teme de complicari seriése in orientu, din care cause s'ar fece concentrari de trupe la frontierele Turciei, precum si in provinciele insarginasie cu Rusi'a s'ar fua asemenea pregatiri militari. Si Prusi'a ar fi cerutu desluciri. —

Cronicu esterna.

ROMANI'A. Bucuresci, 17/20 Ianuariu. Maria S'a, Domnitoriu Romaniloru, a plecatu alaltieri pentru Iasi. Se spune ca Maria S'a fece a-re da din casete'a 30,000 galbeni spre ajutoriulu celoru ce suferu de fómete. Facundu unu calculu de sumele ce a datu oficiale Alteti'a S'a principele Carolu in timpulu de opta lune de candu s'a suitu pe tronulu Romaniei, si de catu su primitu ca lista civile, s'adunundu-se aminte ca toti domni nostri su primitu cate 50—60, si unii chiaru 100 mii galbini pentru calatoria loru la Constantinopole, si numai Alteti'a S'a principele Carolu n'a luatu nimicu, se va gasi, ca domnitórele actuale a cheltuitu, din propria sea avere 40 séu 50 de mii de galbeni mai multu din ce a primitu din lista civile. Asia dar', sacrificie morale si sacrificie pecuniarie, pin acum numai domnitoriulu a facutu pentru tiéra, si n'avemu a nregistra nici unulu din partes nóstra. Faptele vorbindu prin ele insele n'avemu trebuintia a le insoci de mici unu comentariu. „Rom."

Primirea de consuli generali.

Duminica, 15/27 Ianuariu, la amedi, domnulu Ion Green a avutu onórea de a fi primitu in audientia solemna de catra M. S. Domnitoriulu si de a-i transmite, in presentia domnului ministru alu trebiloru straine, leterile ce la acreditéza in cualitate de agentu si consulu generalu alu Maiestatii S'ale regine Britanii si Irlanda la Bucuresci. D. Green a pronunciatu cu acésta ocasia urmatoriulu discursu:

„Prea Inaltiate Dómne!" Am onóre de a depune in manele I. V. Serenisieme leterile scrise din ordinulu reginei, augusta mea stapana, letere prin cari sunt acreditatu pe langa I. V. Serenisiema in cualitate de agentu politicu si consulu generalu alu Maiestatii Séle Britanice in Principatele Unite Romane. Luandu cunoscintia de coprinderea acestoru letere, Altetu'a Vóstra Serenisima se va incredintiá ca guvernulu reginei cauta in acésta impregiurare a ve da semnele cele mai convingatóre de amicia si confientia sea. Cutezu a spera P. I. Dómne, ca Altetia Vóstra Serenisima va urma a mi acorda bine-voitorulu seu sprijinu la sarcina ce Maiestatea Sea mi a facutu onórea a mi incredintia."

M. S. Domnitorulu a respunsu:

„Domnule consulu generale, me simtiu cu deosebire fericitu de simpati'a despre care imi dati dovada. Puteti in ori ce ocasione fi sicuru de sprijinulu meu si doresecu, ca se indeplinisti ami indelungati inaltele functiuni ce ve sunt incredintiate."

In acelasi di, la ora 1 dupa amédi, D. de Saint-Pierre a avutu onóre a fi primitu in audientia solemna de M. S. Domnitorulu si de a-i transmite in presentia d-lui ministru alu trebiloru straine, leterile celu acreditéza in cualitatea e agentu si consulu generale alu Maiestatii Séle regele Prusiei la Bucuresci.

D. de Saint-Pierre a pronunciatu cu acésta ocasione urmatoriulu discursu:

„Prea Inaltiate Dómne!" „Presentandu Maiesi Vóstre leterile ce me acreditéza in calitate de agentu si consulu generale alu regelui, augustulu meu stepanu, sunt insarcinatu se spuiu inaltimei Vóstre, ca guvernulu regelui e incantatu de via dorintia de a cultiva si de a intinde din ce in ce mai multu relatiunile ce esista intre Prusia si Principate, si ca formeza urarile cele mai sincere pentru prosperitatea guvernului Maiesi Vóst.e si fericirea acestei tieri, carea noua stare de lucruri primita i asicura una era noua de securitate si de desvoltare nationale.

„Me simtiu fericitu fiindu eu pe langa Inaltimea Vóstra interpretulu acestoru simtiminte, de cari nu asi avé de catu a me inspira pentru că se cutezu a merita stima si bunetatile Inaltimei Vóstre."

Inaltimea s'a Domnitorulu a respunsu:

„Vé multumescu de noue incredintiari ce mi dati despre simtimintele bine-voitóre ce inveflieiescu pe Maiestatea S'a regele in privintia mea. Interesul ce guvernulu regelui are pentru afacerile Romaniei restringu si mai multu legamintele ce me tienu de familí'a regala din Prusi'a. Sunto fericitu, dle consule, ca Prusi'a este representata pintre noi, de catra una persóna care, are tóta stima mea." —

— Senatulu Romaniei. In siedinti'a din 18 a datu urmatória dechisrare despre actele intre guberna si Pórta:

D. Ioane Manu a cerutu dela D. ministru de esterne se binevoiésca a depune po biuroulu senatului actele ce au midilocitu intre guvernu si inalt'a Pórt'a in privinti'a actualei nóstre situatiuni politice.

D. ministru de esterne respunde, ca ar dori se depue actele si documentele cari s'au facutu in Constantinopole, si prin cari s'a recunoscutu situatiunea nóstra politica, insé pana in diu'a in care se voru deschide conferintiele, cari au a inregistrá tóte actele politice, crede ca ar fi in contra interesseloru tierei si in contra cuviintiei ce datorimu catra puterile bine viitórie cari ne au protejatu pana aci.

Crede, ca cu tóte insé ce nu póte de una camdata se depue aceste acte, totusi insé póte comunicá senatului parte din consecintiele acestoru acte, deja implinite si recunoscute de tóte puterile.

Astfelu unirea este pentru totudéuna consolidata.

Ereditatea Domnitoriului si dreptulu tierii de a contractá acte internationale precum conventiunea dintre Rusi'a si Austri'a pentru navigati'a Prutului, ba inca si altele ce tiér'a este in momentulu de a inchiiá chiaru cu Pórta.

Si in fine dreptulu de a pe fi datu una constitutiune, la care intervenirea strainului au fostu inlaturata, nu precum pe timpurile regulamentului organicu si ale statutului.

(Aprobari generali.)

Pentru ce se atinge de dreptulu de a tai'a moneta, si a face decorationi de distinctione, deja proiectate suntu tramise in camer'a de unde esindu se voru tramite la senatu.

Senatulu multumindu dlui ministru de esterne, trece la ordinea dilei. —

Desbaterile cele infocate asupra imprumutului Oppenheim et Comp., care se contrapta prin D. I. Balaceanu, se finira. Comisiunea respectiva numi acestui imprumutu nelegatu facutu fara procura si in contra espresseloru ordini ale guvernului, cu conditiuni fórte grele; ca pretinse, cá D. Balaceanu se fia responsatoriu de tóte pagubele aduse tierei. Dlui min. presied. Ioanu Ghica se facù imputare, pentruca a aprobatu imprumutulu. Ministeriulu insé a dechiaratu in camera, ca iè asupra-si responsabilitatea faptelor D. Balaceanu, si asia camer'a legislativa a reieptatu propunerea comisiuni si cu 59 bile in contra la 40 a primitu amendamentulu facutu de D. Boeresecu, alu carui cuprinsu e acest'a:

Considerandu, ca constitutiun'a (de asta véra) a impoteritu pe regimu a incheiá unu imprumutu, fara a prescrie conditiunile séu a reservá adunarii viitóre legislative ratificarea loru, imprumutulu, inchisaitu e legalu si prin urmare citi'a lui e, a se insumá in bugetulu anului acestuia.

In decursulu desbateriloru acestor'a D. primulu min. Ioanu Ghica a disu in camera, ca Dsa cu colegii sei suntu nesce Washingtoni si Romanieci ca posteritatea si va binecuventá si le va redicá monumente, pentruca au salvatu natiunea. — Am dori, cá aceste vorbe mari se'si afle neaperatulu seu complimentu, insé pentrucá complementulu acest'a se nu pérda nemicu din valórea s'a, se ceru inca multe de facutu, multu de indreptatu, pentrucá se nu se auda neci o voce de plangeri, cumca se partinescu strainii cu postpunerea romaniloru, cumca rudenile cutaroru min. ocupa posturile cele inalte cu postpunerea altoru barbati de merite. O inabunare radicala a justitiei, a finantieloru tierei, si cu deosebire stirpirea abusuriloru, pentrucá santiani'a legii se devina adorata; apoi unu zelu mare si mai natiunalu, la introducerea instructiuni obligatóre in tóta Romani'a, suntu dorintie, dupa cari oftéza cu nerabdare patriotii si nationalii din tóte unghiurile — si devis'a romaniloru de a fi antepostiu civilisatiunii europene in orientu pretende cu tonu imperativu pe lunga or si ce sacrificiu a se respecta catu de

multu midiulócele de cultura, — pentrucă numai in scintia e potere, fara de care si statele cele mai latite se reintorcu in ruina. Prosperandu si aceste, credemu ca posteritatea cea mai tericita va inaltia monuminte mai inalte decatu piramidele egiptene la astfeliu de regeneratori in adeveru nationali. —

GERMANI'A Berlinu. Aici tienu mereu conferintie plenipotentiarii tramisi din statele Germaniei si pregatescu unu proiectu pentru constituirea federatiunei de nordu. Proiectulu se face pre o base, care se atraga pre state la incorporare cu acésta federatiune.

Germanii de sudu inca se intr'unescu in conferintie la Stuttgart totu prin mandatari plenipotentiati si se credea, ca se voru constitui de sine intr'o nóua federatiune.

Unu incidentu inse ce veni inainte in camer'a Bavarici inferbantă inimele germaniloru — cam fara escepti'one — a se apropia de arip'le Prusiei, déca nu mai multu, celu pucinu in privinti'a conducerei armatei. Chiaru ministrulu principe Hohenlohe fù in camer'a Bavarici acela; care in 19 Ian tienù o cuventare apriga, ca Bavari'a e resolvata a se acomodă la nóu'a stare a lucruriloru, fiinducă nu vré a'si atrage prepusulu de simtiuri antinationali, cumca n'ar vré uniunea intregei Germaniei si intonà, ca vré pre lunga unitatea vamala si unitatea militaria cu Prusi'a că asia una federatiune resbelica, adica ofensiva si defensiva, se se estinda dela marea germanica pana la Alpi. Ma ce e mai multu, ca unu corespondente din Berlinu impartasiesce, ca conventiunile militari se au incheiatu si cu partile din sudu si ministeriulu din Berlinu a si impartitu instructiunile pentru organisationea armatei in sudu. Germani'a vré se fia un'a si se se apere cu totii la olalta de pericule contranationale si acésta fara neci o escepti'one o ar dori. —

ITALI'A. Fiorenti'a 28 Ian. Persano a fostu judecatu pentru acusarile de lasitate, necapacitate si nesupunere. Senatulu a decisu, cu 71 votori contra 60, ca nu e convintu de a face procesu pe acusarea de lasitate. Mane va deliberá asupra celorulalte dóue puntori. —

FRANCI'A. Parisu 27 Ian. „Monitorulu" publica decretulu, prin care se convóca senatulu si corpulu legislativu pentru 14 Februariu. —

GRECI'A. Aten'a 27 Ian. — (Oficiale.) Dupa una lupta inversiunata, 1500 de turci desbarcati in Candia in 21 Ian. n'au potutu strabate strimtórí'a Aghia-Rumeli'a. Insurgentii au respinsu propunerile lui Mustafa-Pasia, care ocupa tiermulu. — Dep. „Rom."

RUSI'A. Petropole 22 Ian. Causa nuorósa. Diarniolele de Petropole publica circularíulu v. cancelariului pr. Gortschakoff din 7 Ian. privitoriu la deteriorarea relationiloru cu Popa, care cuprinde urmatórele:

Dupace faptele curtii romane au adusu pe Msi. S'a imp. la neposibilitatea de a'si mai continuă relationile diplomatice cu regimulu papalu, se nascù de aici necesitatea de a declinti concordatulu dela 1847 (in Polonia'), care regulá relationile cabinetului imperatescu catra S. Scaunu. Ucasulu desfiintiarii e cunoscutu. Acestu documentu se tiemureste intru a constatá, ca concordatulu e desfiintiatu. Considerationi determinate pentru lamurirea si motivarea acestei mesure, nu se slatuiara. Regimele papalu n'a observatu acésta cruciare facuta pentru S. Scaunu. Elu tocma acuma a publicatu o colectiune de documente, a caroru tendintia si stilu au de scopu că se subtraga pe S. Scaunu de suptu tóta responsabilitatea si se o incarce pe acést'a asupra cabinetului imp. Cu acésta intentione desfasiura acea colectiune conflictulu, dorere, intr'unu modu partialu si neadeversatu si prin acést'a suntemu liberati de scrupulele, ce ne au retienutu.

Asia, dice mai incolo, se alatura o espunetione adeverata a faptelorú, care au casionatu rumperea relationiloru diplomatice intre aceste 2 curti si se impotereasca representantii, caror'a s'a tramisu circularíulu, a dá publicitatea receruta acestui documentu. In urma adauge, cumca elu va pastrá si pe viitoriu principiale tolerantiei religióse, dupa neschimbat'a regula a conscintiei sale politice, — si supusii lui rom. catolici nu voru suferi nemicu din rumperea acestoru relationi." — Memorandulu ce se adause la acésta nota circularia va readuce pe aripile publicitatii cau'a Polonisi, care se vede, ca arde suptu apudiu.

Prin acestle dela incepututu anului acestuia Poloni'a s'a nimicitu prefacendose in provincia rusésca in totu respectulu. N'ei unu agento alu puterilorú n'a datu inca reclamatiune in contra acelorú mesuri, ei puterile observara facere. Acum inse Rusi'a cu cau'a papala a datu ocasiune puteriloru europene a se dechiara, cu buna sama, pe lunga cei fosti tiranisati, de unu Muraviff, Barg si Milutin, si opiniunea publica inca nu va fi co forti'a si cu crudimea! Éca Gortschakoff a provocatu discusiunea causei polonese, ponendu la proba patienti'a européna. Cau'a polóna si cau'a orientala sunuto astadi subminarile ce astépta esplosiune.

Situatiunea devine din ce in ce mai seriósa. Corespondintiie din Parisu repetiescu, ca Franci'a va esi din pasivitate si spre scopulu acesta se va face unu imprumutu de unu miliardu. Dreptulu de interpelatiune despre tóte causele esteriore, pe carelu substitui imperatoliu adresei, va face, că adunarea nationala séu corpurile legislative, cari se voru aduna in 14 Ian., se se esprime cu promtitudine si pentru impregiurari si pentru cau'a imprumutului. „Liberté" predica resbelu in primavéra, insinuandu, ca Rusi'a vrea a inteti resbeliulu orientalu si Bismark inca se pregatesce la tóte, că se nu'le surprinda evenimentele.

Itali'a se apropia de impacare cu Rom'a. Proiectulu min. Scialoja propusu in parlamentu dechiara bericie'a libera de orce amestecu alu statului in esercitarea cultului si denumirea episcopiloru. Placetu, exsecuatura si privilegia sunt desfiintiate. Bericie'a va grigi ea de sene cu ajutoriulu dela creditiosii sei. Déca episcopii voru lua asuprasi convertarea bunuriloru bisericesci, o potu face in 10 ani, platindu statului 600 mil. cate 50 mil. pe anu si pensiunile corpatiuniloru desfiintiate. Altfeliu statulu va lua asupra lucrulu concedendu episcopiloru 50 mil. anuali in rente 5% si va vinde tóta averea nemiscatória. Lunga acestu proiectu se adauge si conventiunea imprumutului contractatu cu cas'a Langrand Dumonceau. „Giornale di Roma" crede, ca S. S'a Papa inca si va da invoirea sa la acestu proiectu, si din impaciuirea cu Rom'a va avé mari avantage viti'a romana. —

Austri'a, dupa „Z.", se ocupa cu incepurea de asi ordina forticarea granitieloru si in prim'a linea cele de ostra nordu in Boemi'a si Silesi'a. Intocma planuesce a intari si granitiele de sudu in Tirolu, Dalmati'a si litorale si ale pune in stare de aperare, ér pregatirile respective au si luatu inceputu, si cato mai curundu trebue se se complinésca.

Cau'a orientale, cau'a polóna si rusopapala amenintia pe Europ'a cu unu resbelu general, nu numai intentionalu ci si religionariu. —

29,398. 1866. 1—3

Escriere de concursu.

In urm'a pregatesolui decretu regescu din 20 Decembre an. tr. Nr. aul. 5230 1866 se publica prin acésta concursu pentru ocuparea duoru catedre de profesura la academi'a regia juridica din Clusiu, unde exista unu cursu trianale si patruanale.

Pentru determinarea competintieloru profesoriloru acestora in modu analogu cu salariale profesoriloru aplicati de mai nainte s'a luatu de cinosura mesur'a de salaria prescrisa cu prémaltu rescriptu din 24 Aprile 1852 si cu decretulu din 4 Octobre 1850 bul. imp. Nr. 380 pentru academiele c. r. din Ungari'a, dupa care voru avé profesorii publici ordinari unu salariu anuale de 1050 fl. v. a. cu dreptulu de inaintare la 1260 fl. si 1470 fl. v. a, dupa fiesce care 10 ani de servitiu ca profesoru ordinariu publicu si unu pausiaiu din didactru de una camdata determinatu in suma anuale de 105 fl. v. a. Salariulu anuale alu unui profesoru estraordinariu e stabilitu in suma de 630 — 945 fl. si unu pausiaiu de 50 fl. pentru propunerea obiecteloru de invetiamentu, care voru fi definitivu incredintiate unui profesoru afara de obiectele sale nominale se voru asemná remuneratiuni anuale de 210—420 fl. v. a.

La academi'a regesca juridica din Clusiu se voru propune in limb'a maghiara ormatórele obiecte de invetiamentu:

Istori'a dreptului romanu, institutiunile si pandectele, istori'a dreptului si a imperiului germanu — istori'a austriaca, dreptulu privatu universale germanu, istori'a dreptului transilvanénu.

Dreptulu privatu maghiaru si sasescu, dreptulu feodale si estetic'a, filosofi'a dreptului.

Dreptulu canonicu rom. cat., dreptulu eclesiasticu alu protestantiloru, dreptulu penale austriacu si procedur'a penale, dreptulu civile austriacu, procedor'a civila austriaca, — dreptulu comerciale si cambiale, dreptulu montanu, politic'a administratiunei interne, scienti'a administratiunei politice austriace, scienti'a finantiala dimpreuna cu legile finantiale, statistic'a austriaca si economi'a politica.

Votorii de a concurge la acestea dóue posturi de profesori au a tramite cererile loru de competintia adresate catra acestu Guberniu regescu, — in cazu candu ar fi stationati la vreo academia juridica pe calea directoratului alu acelei academie, — ér candu aru sta in vreunu serviciu publicu, pe calea presiedintelui loru; in casulu contrariu inse deadreptulu directoratului academiei regesci juridice din Clusiu si a documentá intr'ensele etatea, relegiunea, portarea morala si politica, — absolvarea studiiloru recerute, — depunerea doctoratului, apoi casualmente depunerea esamenului de concursu séu edarea si scrierea a vreunui opu literariu, intrebuintiari'a loru in statulu invetiatorescu avutu pana acum séu in serviciu publicu si deosebitu despre cunoscintia limbeloru.

Competitorii au mai incolo a insemna cu tóta exactitatea in cererile loru obiectele de invetiamentu, pe care voliescu ale preda; e de a se observá si acea ca, dupa ce istori'a dreptului si a imperiului germanu, pandectele, dreptulu privatu universale germanu, dreptulu feudale, — etic'a, filosofi'a dreptului si politic'a administratiunei interne se numescu alari obiecte, care se voru suplini din partea corpului profesorale academicu deja existendu pentru cursulu patruanale infiintiatu cu incepututu anului scolasticu curente, — competitorii respectivi au a determina de osebi pre langa acele obiecte, care voru alege din titlulu celoru numite mai susu, obiectele care le voru volli ale preda dintre aceste la urma mentionate.

Mai incolo se observedia si acea, cumca concurentii respectivi voru avé a primi decocandata dupa impregiurari nu numai denumirea de profesoru ordinariu séu estraordinariu, fara si denumirea de profesoru supleute, in care casu se stabilésa unu salariu anuale de 700 fl. v. a. cu acelu adausu, cumca respectivului i sta calea deschisa a cere dupa documentarea capacitatei sale practice denumirea lui de profesoru ordinariu — intelegendusse de sine, cumca timpulu petrecutu in acésta calitate se va computa in timpulu serviciului profesorale de statu.

In urma se recomenda ca una conditiune recomendatore la candidatiune depunerea doctoratului, séu celu pucinu una atare calificatiune, pe temeiulu careia se se pota castigá gradulu doctorale in timpulu celu mai scurtu. — Abilitatea aratata la una facultate juridica séu la vreuna universitate inca se va considera.

Despre acésta se inconuscientiada competitorii cu acea observare, cumca cererile loru documentate in modulu indicatu mai susu se le prede la directoratulu numitu pana in 12 Martiu a. c, care e terminu defipitu pentru predarea cererilorú de competinte la aceste posturi.

Clusiu in 24 Ianuariu 1867.

De a Gubernialu reg. transilvanu.

Nr. 29,421/1866. 3—3

Publicare de concursu.

La postulu unui fisicu comitatense cu salariu anuale de 500 fl. v. a. in comitatulu Huniadorei devenitu vacantu, prin acesta se escrie concursu, cra competentii pentru postulu acesta au de a'sterne supilicele loru cuviintiosu instruate la oficiolatulu comitatense in Déva pana in 15 Martiu a. c.

Clusiu in 7 Ianuariu 1867.

Dela Gubernialu Regescu Transilvanu.

Cursurile la burs'a in 1 Febr. 1867 sta asia:

Galbini imperatesci	—	6 fl.	13 cr. v.
Augsburg	—	128 „	75 „
London	—	129 „	80 „
Imprumutulu nationalu	—	60 „	10 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	64 „	— „
Actiile bancului	—	734 „	— „
„ creditului	—	167 „	80 „

Obligatiile desarcinarii pamentului in 29. Ian. 1867:

Bani 67 — — Marfa 68 —

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.